

ИЗВЕШТАЈ О УКЉУЧИВАЊУ ЈАВНОСТИ У ПРОЦЕС ИЗРАДЕ НАЦРТА ПЛАНА РАЗВОЈА АП ВОЈВОДИНЕ 2023-2030. ГОДИНА

Уводно образложење

На основу Одлуке о покретању процеса израде нацрта Плана развоја Аутономне покрајине Војводине за период 2023-2030. година („Сл. лист АП Војводине“, број 8/21,34/21 и 45/22), Покрајинска влада је основала Координационо тело за припрему, спровођење, праћење и извештавање о реализацији Плана развоја АП Војводине 2023-2030. година као повремено радно тело („Сл. лист АП Војводине“, број 8/21, 23/21, 36/21, 19/22 27/22 и 45/22) (у даљем тексту: Координационо тело).

Водећи се начелима транспарентности, отворености и инклузивности процеса припреме, као и одредбама Закона о планском систему („Сл. гласник РС“ број 30/18) и Уредбе о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“ број 107/20), а на основу члана 5. Одлуке о образовању Координационог тела за припрему, спровођење, праћење и извештавање о реализацији Плана развоја АП Војводине, Координационо тело је на седници одржаној дана 21.10.2021.године донело Одлуку о покретању и обухвату процеса јавних консултација у поступку израде анализе стања као полазне основе за израду нацрта Плана развоја АП Војводине.

Процес јавних консултација спроведен је у три корака: анализа постојећег стања, дефинисање визије и приоритетних праваца развоја и дефинисање приоритетних циљева и мера. Покретању јавних консултација претходио је рад чланова тематских радних група на радионицама, на којима је припремљен и дефинисан материјал за стављење на увид заинтересованим странама и широј јавности. У наставку је дат појединачни приказ основних карактеристика и резултати спроведених јавних консултација.

I КОРАК: Анализа постојећег стања

Тема јавних консултација. У првом кораку консултативног процеса тема јавних консултација је била Анализа постојећег стања, као полазна тачка у изради планских докумената и са циљем да се свеобухватно, објективно и на валидним подацима сагледа затечено стања развоја. Анализа стања је спроведена у оквиру четири кључне области – економски развој, друштвени развој, инфраструктура и заштита животне средине у складу са надлежностима АП Војводине. Јавне консултације су покренуте у циљу прикупљања недостајућих података и провере реалног стања у односу на показатеље који су били предмет анализе стања нацрта Плана развоја АП Војводине 2023-2030. године.

Период спровођења. Првобитни период трајања онлајн јавних консултација био је 25. октобар - 8. новембар 2021. године, који је затим на иницијативу Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу продужен до 12. новембра.

Место одржавања. Имајући у виду ванредне околности узроковане вирусом COVID – 19, јавне консултације су се спроводиле онлајн путем портала Плана развоја.

Технике консултација. Коришћена техника јавних консултација је прикупљање писаних коментара путем предефинисаних образаца, који су се налазили на интернет страници: <https://www.planrazvojaapv.rs/>.

Укључивање заинтересованих страна. Ради информисања јавности о почетку јавних консултација, 22. октобра 2021. године је објављен позив на интернет страници Плана развоја АПВ, Развојне агенције Војводине, Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу и на порталу Екапија. Такође, сачињен је информативни летак о Плану развоја АП Војводине, који садржи приказ целокупног процеса и начине на које је могуће укључивање у процес израде Плана развоја у свим његовим фазама.

Након свеобухватне анализе заинтересованих страна, позив за јавне консултације је упућен представницима државних и покрајинских органа, органа локалних самоуправа, научно-истраживачким, струковним и другим организацијама из области научно технолошког развоја, представницима економско-социјалних партнера, привредним субјектима, јавним предузећима, члановима Тематских радних група, члановима Координационог тела, предузећима и другим заинтересованим странама. Поред позива, заинтересованим странама је послат и информативни летак о Плану развоја АП Војводине. Позив и летак су послати на преко 600 адреса путем имејл адресе info@planrazvojaapv.rs.

Преглед пристиглих коментара. У периоду трајања јавних консултација (25. октобар – 12. новембар), на адресу Плана развоја АПВ, пристигао је 21 коментар на четири области нацрта Анализе стања: Друштвени развој 7, Економски развој 5, Инфраструктура 5 и Заштита животне средине 4. Након истека периода важења јавних консултација, пристигла су још два одговора која се односе на област Инфраструктуре, од стране представника Покрајинског секретаријата за за енергетику, грађевинарство и саобраћај.

Током консултација су пристигле примедбе, предлози и сугестије од стране следећих представника заинтересованих страна:

	Број одговора
Факултет техничких наука	12
Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине – националне заједнице	1
РРА «Панонрег»	2

Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај	3 (+2 након истека рока)
Општина Сента	2
НВО „Carpe Noctem“	1

Након завршетка јавних консултација, све пристигле примедбе, предлози и сугестије су размотрени од стране тима експерата који су и сачинили нацрт Анализе стања Плана развоја АП Војводине.

Кључна питања и коментари. Највише прикупљених коментара (12) односи се на SWOT анализу, дакле на додавање нових снага, слабости, шанси и претњи у појединачним областима, односно подобластима. Преостали коментари су диверзификовани и сваки се односи на различита питања и различитог су обухвата.

Резултати. Након анализе свих коментара, прихваћено је 14 коментара, одбачено 6, а 1 коментар ће бити делимично интегрисан у Анализу стања. Такође, два коментара која су стигла након истека периода важења јавних консултација прихваћена су, тако да је коначан укупан број прихваћених и интегрисаних коментара 16.

II КОРАК: Дефинисање визије и приоритетних праваца развоја

Тема јавних консултација. Други корак консултативног процеса имао је за тему дефинисање визије и приоритетних праваца развоја. Покренута је интензивна медијска кампања укључивања јавности, а услед методолошких специфичности теме креирана су два онлине алата за прикупљање информација. Јавне консултације су покренуте у циљу добијања предлога и инпута члановима тематских радних група у процесу дефинисања главних елемената визије и праваца развоја Војводине.

Период спровођења. Период спровођења јавних консултација трајао је од 11. фебруара до 24. марта 2022. године.

Место одржавања. Јавне консултације су се спроводиле онлајн путем портала Плана развоја.

Технике консултација. На интернет страницу Плана развоја постављена је платформа на којој је приказано 19 најшире формулисаних тема којима се план развоја бави, од којих је потребно гласати за само три области у којима грађани желе да виде највећи напредак до 2030. године. Примењена техника је priority dots. Поред тога, креиран је упитник у којем је ових 19 тема детаљније разрађено кроз питања која имају за циљ испитивање ставова шире јавности о условима живота и рада у Војводини. Упитник је постављен на интернет страницу Плана развоја.

Укључивање заинтересованих страна. Спроведена је медијска кампања „Укључи се и ти“, која је имала за циљ промоцију процеса израде Плана развоја, али и укључивања шире јавности и заинтересованих страна у процес дефинисања визије и одређивање приоритетних праваца развоја. Поред постављања упитника на интернет страницу Плана развоја где су сви посетиоци

сајта могли да му приступе, он је послат и члановима тематских радних група да пошаљу свим својим партнерима, клијентима, сарадницима за које је процењено да могу дати корисне предлоге.

Преглед пристиглих сугестија и предлога. У анализи ставова учествовало је 956 грађана и грађанки, од којих је 475 означило приоритетне области на порталу Плана развоја, 243 је дало потпуне одговоре на Упитник, а 238 није дало потпуне одговоре на Упитник.

Кључне сугестије и предлози. Учествовањем најширег круга заинтересованих страна и грађана и грађанки добијен је увид у њихово мишљење о стању и перспективама у конкретним областима, а стекли су се и предуслови да се у наредним корацима поставе реални и одрживи циљеви развоја Војводине. Гласање за приоритетне теме, односно за области у којима становници Војводине желе да виде највећи напредак до 2030. године показало је да су најважније теме у оквиру четири области следеће: Друштвени развој - образовање, наука, истраживање и развој, Економски развој - Запосленост и животни стандард, Инфраструктура – Мобилност/транспорт и Заштита животне средине - Квалитет ваздуха и земљишта, бука.

Резултати. Након анализе пристиглих одговора на упитник и резултата гласања, добијене су смернице и материјал за коначне предлоге изјаве о визији и дефинисање праваца развоја Војводине до 2030. године.

III КОРАК: Дефинисање приоритетних циљева и мера

Тема јавних консултација. У трећем кораку консултативног процеса тема јавних консултација је била дефинисање приоритетних циљева и мера. Предмет јавних консултација су били предлози циљева и мера, који су резултат рада на радионицама на тему „Приоритетни циљеви развоја Војводине“, а покренуте су у циљу прикупљања коментара и сугестија од заинтересованих страна и шире јавности.

Период спровођења. Првобитни период трајања онлајн јавних консултација био је од 18. октобра до 1. новембра 2022. године, који је затим продужен до 8. новембра.

Место одржавања. Јавне консултације су се спроводиле онлајн путем портала Плана развоја.

Технике консултација. Коришћена техника консултација је била прикупљање писаних коментара путем предефинисаних образаца. Јавне консултације су се спроводиле онлајн путем портала Плана развоја, који се налази на интернет страници: <https://www.planrazvojaapv.rs/>. Документ је био доступан за коментарисање и на порталу еKonsultације Републике Србије.

Укључивање заинтересованих страна. Ради информисања јавности о почетку јавних консултација, 18. октобра 2021. године је објављен позив на интернет страници Плана развоја АПВ 2023-2030, а затим и на интернет страницама Развојне агенције Војводине и Покрајинског секретаријата за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу, као и на 9 интернет портала. Након свеобухватне анализе заинтересованих страна, позив за јавне консултације је упућен на преко 100 имејл адреса представника државних и покрајинских органа, чланова Тематских

радних група и других заинтересованих страна, са позивом да информацију проследи својим колегама и сарадницима.

Преглед пристиглих коментара. У периоду трајања јавних консултација на адресу Плана развоја АПВ Развојне агенције Војводине, пристигло је 87 коментара на предлоге циљева и мера у оквиру четири приоритетне области, и то Друштвени развој 21, Економски развој 42, Инфраструктура 18 и Заштита животне средине 6 коментара.

Током консултација су пристигле примедбе, предлози и сугестије од стране следећих представника заинтересованих страна:

	Број коментара
UNWOMEN	66
Покрајински секретаријат за здравство	1
Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство	2
ЈВП Воде Војводине	3
Развојна агенција Војводине	2
Остали	13

Након завршетка јавних консултација, све пристигле примедбе, предлози и сугестије су размотрени од стране тима који је радио на предлозима приоритетних циљева и мера.

Кључна питања и коментари. Највише прикупљених коментара односило се на измене формулација текста у циљу обезбеђивања укључивања жена и других друштвено осетљивих група. Одређени коментари су се односили и на допуну статистике по полу и других групама, уколико је то могуће, као и на измену назива приоритетних циљева и мера.

Резултати. Након анализе свих коментара, прихваћено је 55 коментара, одбачено 29, а 3 коментара ће бити делимично интегрисано у Насрт Плана развоја АП Војводине.

Закључци спроведеног консултативног процеса

Процес јавних консултација је организован на транспарентан и инклузиван начин и укључивао је не само јавне институције, већ и ширу јавност. Поштована су начела која су утврђена Законом о планском систему РС, а која се посебно тичу партиципативности. Почетак сваке фазе у процесу израде Нацрта Плана развоја АП Војводине је најављен, заинтересоване стране су редовно консултоване и појединачни извештаји о консултацијама су на крају сваке фазе јавно објављени. Анализом карактеристика и остварених резултата спроведених јавних консултација може се констатовати успешност спроведеног консултативног процеса.

ТАБЕЛЕ СА СВИМ КОМЕНТАРИМА ДОБИЈЕНИМ У ПРОЦЕСУ ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА

Тема јавних консултација	Анализа постојећег стања	
Датум	25. октобар – 12. новембар 2021. године	
Место	Република Србија/АП Војводина	
Технике јавних консултација	Прикупљање писаних коментара преко упитника на интернет сајту planrazvojaapv.rs	
Коментари који су стигли на тему ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ		
Од кога је коментар упућен? Коментар/Примедба/Сугестија	Кратак опис (образложење) коментара/примедбе/сугестије	Одговор на коментар/примедбу/сугестију са напоменом да ли је прихваћен или није
Марјан Урекар, ФТН Образовање, Националне мањине Могућности, 26. стр. Додати: Увођење концепта Индустрија 4.0 омогућава образовање деце на матерњем језику и тамо где не постоје наставнички ресурси, путем коришћења IoT, вештачке интелигенције, 5G и осталих система I4.0.	Потреба дигитализације наставе увођењем Индустрије 4.0 која би омогућила уједначен квалитет наставе за сву децу у свим деловима АПВ. Такође, био би омогућен процес наставе на неком од језика националних мањина ван великих центара и/или национално кохерентних средина, тј. тамо где не постоје услови и могућности такве наставе због малог броја деце са потребом тог типа. Ипак, да би се обезбедио нормативни услов једнаких праведних шанси за СБУ децу, путем посебних канала образовања путем интернета свако дете би могло да учи матерњи језик, без обзира у ком делу АПВ живи и који су економски услови у тој средини. Исто би допринело и систему средњошколског образовања. Ово би такође решило проблеме услед незаинтересованости кадра за рад у мањим срединама. Такође, искључењем потребе за рад у непосредном контакту у условима Ковид-19 пандемије, штити се здравље свих укључених.	Прихвата се

Марјан Урекар, ФТН

Култура,
Могућности, 61. стр.

Додати: Афирмација културолошког диверзитета признавањем употребе и ћириличног и латичног писма у јавном животу као специфичности културног наслеђа АПВ препознатљивог у Европи.

Једна од основних карактеристика АПВ је мултикултуралност. Услед политичког утицаја током периода претходних 30 година, на разне начине се мењало стање у АПВ али традиционално прихватање свих култура, вера, агностицизма, језика са простора везаних историјско-географскодруштвеним везама је увек била врлина овог простора. АПВ мора да задржи свој идентитет унутар Србије као ентитет настао компликованим преплитањем великог броја народа и утицаја током бурне историје. Тиме је у Европи Војводина препозната као мала верзија Европе, са свим афирмативним својствима и тежњама према универзалним друштвеним вредностима и правима, па је тиме потребно очувати она својства која је Војводина имала и током СФРЈ и до краја 20. века. Неговање културе у Војводини је битно за све народе АПВ и Србије. Специфичност овог простора је и култура а део те културе и употреба два писма. Оно што АПВ мора да препозна је свој идентитет и потребу да остатку Србије покаже зашто је употреба два писам благо, а не недостатак. Афирмацијом ћирилице и латинице подједнако на овом простору није уступак мањинама већ целокупној заједници, што није препознато у остатку национално хомогеније Србије.

Тенденција протеривања латинице из званичне употребе није афирмативна за културно-историјско наслеђе целе Србије. Многи који одлучују данас о овоме заборављају да им је, хтели то или не, матерњи језик био српскохрватски језик. Многа велика дела уметника са територије АПВ током њене историје су настала на латиници. Друштво-историјски ломови и промене су увек могући, и контрапродуктивно је и опасно узимати образац других земаља која су политиком искључивости наметнула решења која су умањила њихове домете и прекројило историју. Оно што политика треба да препозна у АПВ је културна, историјска и хуманистичка потреба да се оба писам подједнако користе, никако на уштрб другог већ напротив, што би било велико поглавље у друштвеним правима пред Европом али и пред собом. Равноправно знање и коришћење два писма је предност којом се може похвалити мало који регион Европе, и АПВ мора очувати своју препознатљиву друштвену разноликост и јединственост

НЕ прихвата се.

У складу са Уставом РС („Сл. Гл. РС”, бр. 83/06), у чл. 10. утврђује да је у Републици Србији у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо, док се службена употреба других језика и писама уређује законом. Додатно, у чл. 79. прецизирано је право мањинских националних заједница на очување посебности, односно и на право на употребу свог језика и писма. Статут АПВ („Сл. Лист АПВ”, бр. 20/2014) у чл. 24. став 1. утврђује да су у органима и организацијама АПВ у службеној употреби српски језик и ћирилично писмо, мађарски, словачки, хрватски, румунски и русински језик и њихова писма. Поред тога, у ставу 2. прописано је и да органи АПВ предузимају мере у циљу доследног остваривања законом уређене службене употребе језика и писама националних мањина - националних заједница. Такође, статутима општина и градова утврђују се језици и писма који су у

	прихватајући разлике уместо наметања једностраности, држећи се правних норматива и оквира.	службеној употреби на њиховим територијама.
<p>Марјан Урекар, ФТН Спорт и омладина, Могућности, 61. стр. Додати: Афирмација "мањих" спорта који не захтевају велике ресурсе за одржавање, како оне традиционално присутне у АПВ, тако и нове који су пријемчиви младима.</p> <p>2.5.2. Омладинска политика</p>	<p>Афирмација „малих“ спортова који су имали јако упориште у АПВ, а који не захтевају велике ресурсе за извођење (терене, хале, скупе реквизите). Потребно је реафирмисати спортове попут џудоа, каратеа, стоног тениса и сл. који би били алтернатива „великим“ спортовима попут фудбала, кошарке, одбојке. Млади које се не виде и не желе да се такмиче и вежбају у конкуренцији масовних спортова који су често и везани за велике спонзоре, могу себе да пронађу у спортовима који нису масовно популарни али су светски признати. Још неки мањи спортови имају дугу традицију на простору АПВ али захтевају улагања у инфраструктуру и опрему (срељаштво, стреличарство, куглање...). Потребно јеразмотрити и нове спортове који су тренутно светски популарни да су неки достигли и статус олимпијске дисциплине (спортско пењање, карлинг, снукер, скејт, итд.). Афирмација оваквих спортова у АПВ би подигла и атрактивност на светском нивоу за такичења у мањим спортовима што би привукло спонзоре и сарадњу спортских савеза и друштава.</p> <p>Додатни коментар: Велики потенцијал постоји у научној заједници УНС. Млади који студирају би могли да се укључе у програме физичких и спортских активности које би организовали факултети на добровољном нивоу. Активности типа јога, таи-чи, хајкинг (планинарско пешачење), бициклизам, клизање и сл. који поред класичних спортова могу да понуде алтернативну форму ангажовања у спорту младих који иначе немају жељу и афинитет да се баве спортовима масовног типа (фубал, кошарка, теретане).</p> <p>За школски узраст би корисно било поново оснажити некада популаран и распрострањен покрет извиђача у АПВ. Боравак у природи, одвојеност од телефона и интернета, развој друштвених и личних вештина, позитивни узорци, еколошка свест, то су све предности оваквих активности, које би се увезале са такмичењима и сусретима извиђача разних делова АПВ.</p>	<p>Прихвата се</p> <p>Прихвата се</p>

<p>Марјан Урекар, ФТН Култура Опасности, 63. стр. Додати: Занемаривање наслеђа НОБ и антифашистиче борбе родољуба са ових простора због савремене политике. Уништавање урбане културе грађевина и објеката "бетонске ере" друге половине 20. века, без икаквог трага зарад изградње нових садржаја.</p>	<p>Културно наслеђе АПВ настало у другој половини 20. века. Услед политичких интереса и „исправљања историјских неправди“ постоји дугогодишња тенденција да се СВА друштвена и културна достигнућа која нису по тренутно владајућој норми, убацују у негативан контекст комунизма.</p> <p>Потребно је без предрасуда направити историјску анализу шта су вредности које треба да остану и да не буду обрисане. Хероји који су положили живот током Другог светског рата нису ништа мање родољуби, само су имали друге границе/називе своје домовине на истој територији. Потребно је афирмисати позитивне идеале за које су се борили, објаснити против чега су се и зашто борили, која зла и неправде су постојале у тадашњем систему, зашто су добили споменика и зашто су постали хероји слободе. Територија АПВ обиље значајним догађајима и људима који су страдали током другог светског рата и то је потребно више и јаче обележити, децу у школама учити и водити на екскурзије, упознати са контекстом историје и идеала тог времена.</p> <p>Додатни коментари: Други аспект је наслеђе социјалистичког урбанизма послератног периода до распада СФРЈ. Нису само споменици део културе једног региона, већ и „бетонска уметност“ у чијем окружењу су одрасле многе генерације и којима је то постало и остало обележје њиховог културног урбаног идентитета. Нестајање грађевина и објеката који су деценијама красили неке делове града, уништавају идентитет тог дела града зарад потреба урбанистичке експанзије, често упитне естетике. У крајњем случају, ако се нешто и руши а било је на том месту 20-50 година и оставило неки траг на неке генерације људи, потребно је барем комисијски овековечити фотографијама тај део историје града и положити у Архив. Ако је могуће, неке делове сачувати и прилагодити новом окружењу. Пример урбане архитектуре јединствене за Нови Сад настале од 60тих до 80тих година, што индустријских, стамбених, пословних и административних грађевина. Нема слуха локалних власти за естетику коју грађани воле и имају сентимент ка хуманијем изгледу града, овековечено у многим интернет форумима и групама за размену слика старог Новог Сада. Долазак новог инвеститора и рушење дугогодишње грађевине на тој локацији је</p>	<p>Не прихвата се</p> <p>Експертски тим је мишљења да је предложене оцене о занемаривању НОБ-а и уништавању урбане културе грађевина у другој половини 20. века, могуће дати тек након спроведених посебних истраживања од стране надлежних институција у овим областима на нивоу Републике и Покрајине.</p>
--	---	---

	<p>попут брисања историје. Ако је већ неминовно, зашто се организовано не обележи и овековечи неки део града какав је некада био, пре промене? Град је део културе и историје и сваки њен део има своју улогу у томе. Могуће је не спречавати развој, а истовремено поставити и неко мало обележје у облику информационе табле шта је на тој позицији постојало, што је оставило трага у историји урбаног друштва. То би могло да постане добра пракса локалних власти а не иницијатива појединаца, како због очувања историје сећања, тако и туризма.</p>	
<p>Марјан Урекар, ФТН Равноправност полова, Могућности, 70. стр. Додати: Дигитални концепт Индустрија 4.0 може да афирмише образовање и запослење свих, без дискриминације и предрасуда.</p>	<p>Успостављањем Индустрије 4.0 би се омогућио приступ образовним ресурсима и шанси за рад свима, без обзира на године, пол, физичке особине, сексуалну оријентацију, националну припадност, расу, политичко опредељење, економски статус и сл.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Марјан Урекар, ФТН Иновације, Наука, Истраживање и Развој Текст у коме се предлаже измена: За дефинисање праваца развоја битне су стратегије: Стратегија научног и технолошког развоја Републике Србије 2021-2025., „Моћ знања”, Стратегија паметне специјализације у Републици Србији 2020-2027... Предлог измене: За дефинисање праваца развоја битне су стратегије: Стратегија научног и технолошког</p>	<p>Повезивање приватног сектора (индустрије) и науке (факултета и научних центара) кроз Индустрију 4.0 би омогућило: индустрији увид у њихове реалне домете и конкурентност технолошког нивоа на тражишту, дефинисало би се који образовни профили су им потребни, мониторинг ефикасности и ефективности, пронашли би се проблеми у постојећим процесима путем мерења и анализе података, те би се успоставила двосмерна комуникација између законодавства и индустрије – шта закони заправо траже, која им је реална испуњивост у пракси, шта су реалне могућности али и захтеви индустрије. Науци би дала могућност усмеравања ка тржишно потребним образовним профилима и везаним истраживањима, те приступ ресурсима потребним за рад и ефикасно функционисање. Осавремењавање прозиводње и едукације су предуслов за одрживи развој технолошког аспекта АПВ. Индустрија 4.0 је једна од окосница научног и технолошког развоја у ЕУ (Немачка, Аустрија, Швајцарска) али и у свету (Канада, Јапан, Аустралија).</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>развоја Републике Србије 2021-2025., „Моћ знања”, Стратегија паметне специјализације у Републици Србији 2020-2027., Стратегије развоја вештачке интелигенције у Републици Србији 2020-2025., Стратегија развоја дигиталних вештина у Републици Србији 2020-2024., Стратегија развоја интелектуалне својине 2018-2022 и Дигитална Платформа за Индустрију 4.0 у Србији.</p>		
<p>Адриан Борка, ПС за образовање, прописе, управу и националне мањине - националне заједнице Националне мањине, 75. стр. Текст у коме се предлаже измена: Од укупно 22 национална савета националних мањина колико је основано и постоји у Републици Србији.... Предлог измене: Од укупно 23 национална савета националних мањина колико је основано и постоји у Републици Србији....</p>	<p>Јеврејска национална заједница нема свој званични национални савет. Његове надлежности су у ингеренцији Савеза јеврејских општина Србије, односно Извршног одбора Савеза, што је дефинисано чланом 134. Закона о националним саветима националних мањина. Образложење: Иако формално јеврејска национална заједница нема свој национални савет, Савез јеврејских општина се фактички сматра "националним саветом" ове националне заједнице, и тај изузетак је констатован чланом 134. Закона о националним саветима националних мањина, тако да би број националних савета који постоје на територији Републике Србије требао да се сматра 23, а не 22 национална савета. Седиште Савеза је у Београду.</p>	<p>Не прихвата се У Регистру националних савета националних мањина је прецизирано да су припадници 22 мањинске заједнице конституисали су своје националне савете: Буњевци, Бугари, Бошњаци, Мађари, Роми, Румуни, Русини, Словаци, Украјинци, Хрвати, Албанци, Ашкалије, Власи, Грци, Египћани, Немци, Словенци, Чеси, Македонци, Црногорци, Руси, Пољаци. Додатно је прецизирано да Извршни одбор Савеза јеврејских општина Србије по закону врши функцију националног савета.</p>

Коментари који су стигли на тему ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Од кога је коментар упућен? Коментар/Примедба/Сугестија	Кратак опис (образложење) коментара/примедбе/сугестије	Одговор на коментар/примедбу/сугестију уз обавезну напомену да ли је прихваћен/није прихваћен
<p>Лила Нађ Фодор, Панонрег Социјално предузетништво Слабости, 94. стр. Додати: Непостојање адекватне финансијске подршке за развој регионалних развојних агенција.</p>	<p>Агенције се финансирају из чланарина оснивача ЈЛС. Осим да је неопходан плански систем управљања и институционални оквир за регионални развој, требало би одредити средства из покрајинског буџета и фондова за функционисање агенција. Додатни коментари: Агенције имају веома важну мисију од ширег друштвеног и привредног интереса у АП Војводини.</p>	<p>НЕ прихвата се Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу кроз Програмску активност 1001 (Стручна, финансијска и административна подршка мерама и пројектима у области регионалног развоја) финансијски подржава постојеће акредитоване регионалне развојне агенције на територији АП Војводине и на та начин предузима мере у циљу подстицања свих актера у остваривању регионалног развоја.</p>
<p>Лила Нађ Фодор, Панонрег Запосленост и незапосленост, 49. стр. Идентификација проблема, додати: Низак ниво партиципације жена са малом децом (предшколски узраст) на тржишту рада.</p>	<p>Радно време институције-забавишта није усклађено са радним временом у привредним друштвима у приватном власништву и у предузећима. Додатни коментари: Жене остају кући, не исплати им се запослити и ангажовати особу за чување деце, док они раде. То је још већи проблем у руралним срединама.</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Горан Римац, ПС за енергетику, грађевинарство и саобраћај Социјално предузетништво, стр. 82: У зависности од врсте инпута који обезбеђују њени оснивачи као и циљева ради којих се оснивају задруге могу бити: пољопривредне (земљорадничке), стамбене, потрошачке, занатске, студентске, омладинске и ученичке, социјалне, здравствене, еколошке и сл.</p> <p>Предлог измене: У зависности од врсте инпута који обезбеђују њени оснивачи као и циљева ради којих се оснивају задруге могу бити: пољопривредне (земљорадничке), стамбене, потрошачке, занатске, студентске, омладинске и ученичке, социјалне, здравствене, еколошке, енергетске и сл.</p>	<p>С обзиром да је новим Законом о обновљивим изворима енергије уведен појам Заједнице обновљивих извора енергије, под којима се у у члану 62. подразумева "Заједница обновљивих извора енергије (у даљем тексту: Заједница), је правно лице основано на принципу отвореног и добровољног учешћа својих чланова у складу са овим законом и над којим контролу врше чланови чије је пребивалиште или седиште у близини места постројења на обновљиве изворе енергије чији је власник то правно лице или које то правно лице развија." Чланом 63. истог закона, у првом ставу је наведено да "Члан заједнице може бити физичко или правно лице, као и јединице локалнесамоуправе и други видови месне самоуправе." Имајући у виду да су један од најчешћих организационих облика заједница обновљивих извора енергије енергетске задруге или кооперативе, које су веома бројне и заступљене су готово у целом свету, при чему је тренд њиховог оснивања у сталном порасту, намеће се као логичан закључак да се енергетске задруге уведу као облик социјалног предузетништва у оквиру Плана развоја АП Војводине 2022-2030. Тренутно, колико је мени познато, у Србији постоје две енергетске задруге које су у почетној фази деловања.</p>	<p>Прихвата се</p>
<p>Горан Римац, ПС за енергетику, грађевинарство и саобраћај Пољопривреда и рурални развој, стр. 123. SWOT анализа пољопривреде и руралног развоја АП Војводине, Могућности, шансе</p>	<p>Примена првенствено соларне енергије за производњу струје у пољопривреди је у великом замаху у целом свету, а последњих година су у порасту такозвани "agrivoltaic" пројекти који подразумевају истовремену производњу различитих биљних култура као и производњу струје постављањем соларних панела на одговарајући начин на истој парцели, тако да пољопривредник има приносе по два основа. У овим случајевима не долази до великог умањења пољопривредних приноса док истовремено долази до значајне производње електричне енергије.</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Предлог измене: Веће коришћење обновљивих извора енергије у пољопривреди.</p>		
<p>Марјан Урекар, ФТН Запосленост и незапосленост, стр. 49. Идентификација проблема -Запосленост у ИКТ сектору недовољно заступљена; -Родни јаз у запошљавању, недовољна доступност и обухват жена активним мерама запошљавања, као и неусклађености износа зарада мушкараца и жена исти посао; -Положај младих на тржишту рада је неповољан, висока стопе неактивности, незапослености; Предлог измене: - Запосленост у ИКТ сектору недовољно заступљена са могућношћу наглог смањивања ако нека од земаља Балканског региона понуди боље услове рада ИКТ сектору (мањи порези, боља инфраструктура). -Родни јаз у запошљавању, недовољна доступност и обухват жена активним мерама запошљавања, као и неусклађености износа зарада мушкараца и жена</p>	<p>Постоји велика могућност да нека од земаља у окружењу понуди боље услове рада ИКТ сектору, што ће велике компаније ИКТ натерати да се пребаце тамо због бољих услова рада, мањих пореза, почетних инвестиција, боље покривености интернет структуром, итд. Мање фирме ће кренути за њима, а млади ће бити пред избором да остану без посла или да се преселе у другу државу. Жене, поготово млађе, у сталној неравноправној ситуацији јер се на њих гледа као да ће месец дана по добијању посла отићи годину дана на породилско, па се често одбијају иако су најбољи кандидати за позицију. Велике компаније које захтевају да кандидати имају пређашње искуство које млади немају где да стекну. Такође постоји оклевање да се ангажују млади који имају упитне профиле на друштвеним мрежама, ако изгледају као могући проблем у будућности за компанију, неће бити ангажовани, иако нису направили никакав проблем. Ван ИКТ сектора и софтверски оријентисаних компанија, реални сектор избегава младе јер немају искуства у практичном раду ван виртуелног окружења. Упитан је и ниво знања због лошег друштвеног утиска према приватним факултетима, дипломама које се можда купљене или девалоризоване масовношћу.</p>	<p>НЕ прихвата се Запосленост у ИКТ сектору недовољно заступљена са могућношћу наглог смањивања ако нека од земаља Балканског региона понуди боље услове рада ИКТ сектору (мањи порези, боља инфраструктура) Објашњење: У тржишним економијама је сасвим нормално да се капитал сели у дестинације са повољнијим условима за пословање. Зато је неопходно континуирано побољшавати привредни амбијент, посебно у оним делатностима које су приоритет. Прихвата се -Родни јаз у запошљавању, недовољна доступност и обухват жена активним мерама</p>

<p>исти посао и оклевање послодаваца да запошљава млађе жене због могућности одласка на породилско.</p> <p>-Положај младих на тржишту рада је неповољан, висока стопе неактивности, незапослености, неповерење послодаваца због неповерења у образовни ниво младих (поклоњене оцене, купљене дипломе, снижени критеријуми на студијама, приватни факултети, недостатак искуства у реалном окружењу, искуство само у виртуелном окружењу, лош имиџ и понашање на друштвеним мрежама).</p>		<p>запошљавања, као и неусклађености износа зарада мушкараца и жена</p> <p>-Положај младих на тржишту рада је неповољан, висока стопе неактивности, незапослености, неповерење послодаваца.</p>
Коментари који су стигли на тему ИНФРАСТРУКТУРА		
Од кога је коментар упућен? Коментар/Примедба/Сугестија	Кратак опис (образложење) коментара/примедбе/сугестије	Одговор на коментар/примедбу/сугестију уз обавезну напомену да ли је прихваћен/није прихваћен
Марјан Урекар, ФТН Енергетска инфраструктура, ИКТ, Урбани развој, стр. 19. Текст у коме се предлаже измена: Такође и термални пријемници сунчеве енергије могу бити успешно коришћени, нарочито у комуналним системима, за индивидуалне	Овде је важно препознати могућност коришћења соларне енергије ван уобичајеног размишљања о крововима стамбених објеката (зграда и кућа). Европа и Азија имају вишедеценијску културу постављања панела на зграде јавног сектора, државних и приватних институција са широким друштвеним утицајем (нафтна индустрија, банке, школе, болнице, полиција, војска), те на осталим урбаним целинама које користе електричну енергију чиме би у извеној мери постали самоодрживи. Нпр. паркови и њихови мултимедијални садржаји и осветљење, додатно осветљење за делове градова и насеља који нису у	Прихвата се

<p>вишестанбене зграде повезане са СДГ.</p> <p>Предлог измене: Такође и термални пријемници сунчеве енергије могу бити успешно коришћени, нарочито у комуналним системима, за индивидуалне вишестанбене зграде повезане са СДГ, на јавним површинама, у парковима и на трговима, јавном осветљењу, сигнализацији, и сл.</p>	<p>техничкој могућности да се надограде потребном енергетском инфраструктуром. Дobar пример је насеље Подбара у Новом Саду, који је дуго времена био у буквалном мраку због порпуста да се увиде последице једног друштвено-историјског циклуса на други аспект живота. Нагла деиндустиријација тог дела града после 2000. године, довела је до гашења објеката индустрије који су имали своју расвету која је у овом делу града мењала уличну и јавну расвету у великој мери. Са нестанком фабрика и погона, многе улице су остале у мраку и деценијама није препознат проблем осветљења, који је почет да се решава тек овде године. У Војводини сигурно постоји велики број сличних проблема изазваних сличним околностима и соларно јавно осветљење је стратешки добро решење за многе средине где нема других услова и могућности за регуларни вид осветљења. Такође, поменути извор енергије за садржаје у парковима, али и нпр. билборидима на јавним местима, украсном осветљењу, додатној саобраћајној сигнализацији (упозоравајућа светла за маглу, радове на путу, опасност, итд.), потребно је размотрити могућности веће употребе соларне енергије за овако јавне општекорисне потребе, али тиме се утиче и на јавно мњење и свет грађана о прихватљивости али и важности оваквог еколошког приступа енергији.</p>	
<p>Марјан Урекар, ФТН Енергетска инфраструктура, стр. 25. Текст у коме се предлаже измена: У односу на развијене земље ЕУ евидентан је и недовољан степен гасификације индустрије.</p> <p>Предлог измене: У односу на развијене земље ЕУ евидентан је и недовољан степен гасификације индустрије и дигитализације у концепту Индустрије 4.0.</p>	<p>Технолошка застарелост, лоше управљање и дистрибуција прозиводних ресурса, мала конкурентност су проблем који се мора систематски решавати. У документу Владе Републике Србије „Стратегија научног и технолошког развоја републике србије за период од 2021. До 2025. године “, наводи се да је иновативни приступ дигиталног концепта „Индустрија 4.0“ препозната као технологија од приоритетног значаја. Управо имплементација принципа Индустрије 4.0 (Србија је усвојила ту стратегију 2019. г. по називом „Дигитална Платформа за Индустрију 4.0 у Србији“) може да омогући технолошко осавременавање и већу конкурентност привреде у АПВ, с тиме да је потребно подићи свест о томе код самих представника индустрије, о значају и потреби за осавременавањем производње (често постоји отпор технолошким променама), те подстицањепреласка на интеграцију Паметних градова и Паметне (смарт)</p>	<p>НЕ прихвата се</p> <p>Образложење Контекст на страни 25 је другачији, и ширење и допуњавање не би било сврсисходно. Поред концепта индустрије 4.0, било би неопходно и коректно споменути и додати још</p>

	<p>индустрије како би се омогућио бенефит и саме индустрије али и живота грађана у непосредном искуству бенефита технологије: Конкеција свих система путем интернета, ИоТ и ИиоТ. Употреба вештачке интелигенције у прозиводњи зарад више безбедности запослених и мањег шкарта, а у урбаним насељима за управљање саобраћајем и смањењем загађења. 5Г технологија мора бити демистификована и приближена грађанству кроз пројекте који би јасно ставили 5Г мрежу (осим у комерцијалне сврхе) и у директну помоћ и улогу побољшања свакодневног живота и јавних интереса. Додатни коментари: Индустрија 4.0 омогућава и праћење реализације извршења планова и стратегија, што је један од проблема наведених у SWOT анализи у овом документу</p>	<p>других аспеката што би нарушило контекст.</p>
<p>Марјан Урекар, ФТН ИКТ, Додатно, 50. стр. Убацили: Лоша повезаност ИКТ сектора и осталих делова друштва.</p>	<p>Улога ИКТ сектора. Нажалост, постоји велики раздор између оних који раде у ИКТ сектору и свих осталих. Незванична и невидљива подела се јасно осећа у друштву. Дobar економски статус запослених у овом сектору диктира анемозитет оних који нису у тој могућности, али и сам однос ИКТ као затвореног и самодовољног сектора којег не дотичу шира друштвена питања, не доприноси овоме. Појединачни добри примери ИКТ компанија које су препознале своју улогу у друштву и имају позитиван приступ помоћи и приближавану остатку друштва, показују да је потреба подстаћи овакве праксе код осталих ИКТ компанија и кроз системе „добре праксе“, позитивног јавног имица и друштвеног ангажовања, тако што ће АПВ подстицати материјално али још битније нематеријално оваквекомпаније. Интерес АПВ је добра економска али и друштвена клима. ИКТ је овде јако битан чинилац технолошког и економског развоја, али се мора спречити тендеција ка самоизоловању и елитизму који производи негативне реакције. Додатни коментари: Потребно је осмислити позитивну кампању на нивоу АПВ која ће повезати ИКТ и ширу заједницу на заједничким пословима у обостраном интересу, где АПВ треба да је медијатор и пропонент позитивних идеја и узора за обе стране.</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>Марјан Урекар, ФТН ИКТ, Могућности, 51. стр. Убацити: Увођење концепта Индустрије 4.0 омогућава побољшање свих аспеката друштва и целокупне заједнице (култура, медицина, туризам, образовање) за хуманије друштво.</p>	<p>Потребно је искуство људи везаних за Индустрију 4.0 која би омогућила регионима АПВ који заостају за просеком коришћења дигиталних комуникација и интернета. Омогућавање јавно доступног интернета са услугама које нису доступне у обиму персоналних услуга мобилне телефоније путем мобилног телефона (комуникација, забава), већ за потребе Пољопривреде 4.0, обавештавања и образовања становника тих региона, развој туристичке понуде и повећање видљивости тог дела, очување традиционалне заоставштине путем дигитализације што је непознато и недоступно у многим крајевима.</p> <p>Посебан нагласак је потребно ставити на школске установе којима треба омогућити садржаје доступне у економски јачим срединама да буду дисрибуирани у мањим срединама. Културни живот друштва мањих регија такође мора бити узет у обзир и омогућити им приступ културним и општеобразовним садржајима од јавног интереса (филмови друштвено ангажоване тематике, позоришне представе, концерти дечије, озбиљне и духовне музике, забавни и едукативни садржаји за децу који су недоступни путем ТВ-а, културни садржаји везани за информисање и очување културе и обичаја националних мањина и заједница које постоје у тим регијама.) Од велике важности је позитивно утицати на децу и младе у таквим срединама са афирмативним садржајима, поготово услед негативног утицаја којима су они изложени путем социјалних мрежа, морално упитних садржаја доступних свакодневно путем комерцијалних ТВ станица, те недостатка осећаја укључености у друштво услед одвојености од развијених центара у АПВ и Србији. Медицина путем Индустрије 4.0 такође може омогућити како у урбаним срединама а поготово у мањим приступ саветима о очивању здравља, основну дијагностику и олакшавање доступности свих облицима социоздравствене заштите. У свим случајевима, јавно доступна мрежа психолошке помоћи становницима свих регија је препозната у Европи и Азији као битан аспект очувања функционалности друштва услед алијенације као нуспроизвода персоналне повезаности са високим технологијама, зависности од софтвера, игара и изложености у дигиталном окружењу, урушавање идеала породице као</p>	<p>Прихвата се</p>
---	--	---------------------------

	<p>основне јединице друштва и психолошко профилисање на усамљеног појединца са једином потребом задовољења само личних непосредних потреба и жеља, те нефункционалност у друштву, што урушава и само друштво, па тиме и АПВ и Србију. Ово је додатно појачано ефектима пандемије па је свакако потребно пронаћи добар модалитет на основу сарадње психолога и инжењера, како је најбоље помоћи људима свих старосних доба у постојећим условима. Овде је значајно обратити пажњу на пензионерски део друштва који је током пандемије посебно био под великим стресом и угроженошћу, са осећајем напуштености од стране дела друштва млађе старосне структуре. Опште укључивање и олакшавање борбе са психолошким проблемима свих старосних група је један од есенцијалних захтева модерног и хуманог друштва.</p>	
<p>Корнелиа Виг, Сента Енергетска инфраструктура, стр. 5. и 6. Текст у коме се предлаже измена: Карта 1: Просторни распоред енергетске инфраструктуре АПВ Предлог измене: обележити и додати симбол у легенди локације (постојећи) за геотермалне енергије (геотермалан бушотина), биомасу, ветро и соларне електране и хидроелектране.</p>	<p>У општини Сента постоји избушени термални бунар. Хидрогеотермални потенцијали на територији општине Сента испитани су на бушотини Се-1/Х (извориште „Народна башта“ у Сенти). Подземна вода из издани са артерским нивоом коју каптира бушотина Се-1/Х је минерализована, хидрокарбонатно-хлоридна класе, натријумског типа, дубине 1120 m, протока Q= 23,3 l/s и температуре 57°C. На основу ових испитивања, дефинисане су оверене резерве подземне-термалне воде на лежишту изворишта „Народна башта“ у Сенти.</p>	<p>Не прихвата се Мада је предлог добар, он је неизводљив, зато што би уцртавање и додавање требало да буде извршено од стране овлашћених институција или ресорних министарстава. Осим тога, при изради документа коришћене су искључиво оригиналне и званичне карте издате од државних органа.</p>
Коментари који су стигли на тему ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ		
<p>Од кога је коментар упућен? Коментар/Примедба/Сугестија</p>	<p>Кратак опис (образложење) коментара/примедбе/сугестије</p>	<p>Одговор на коментар/примедбу/сугестију уз</p>

		обавезну напомену да ли је прихваћен/није прихваћен
<p>Бојан Ђерчан, НВО „Carpe Noctem“ Заштита животне средине- Институционални, законодавни и стратешки оквир Предлог измене: Допуна Плана развоја АП Војводине 2022-2030. кроз додавање поглавља о светлосном загађењу.</p>	<p>Светлосно загађење представља један од најбрже растућих, глобалних загађивача животне средине јер није присутно само тамо где се одвија одређена људска активност него се простира неколико стотина километара у даљину. Услед бројних друштвених фактора који су допринели томе да се интензитет светлосног загађења у последњих 50 година мултиплицира, становништво је у великом делу света још увек несвесно ове проблематике и опсежна научна истраживања су отпочета тек почетком 21. века. Према проценама стручњака, преко 50% светске популације тренутно живи у условима изразитог светлосног загађења, док је проценат угрожених биљних и животињских врста многоструко већи. У региону Југоисточне Европе, Словенија и Хрватска имају неке од најнапреднијих закона и легислатива о светлосном загађењу. Међутим, све остале државе, међу којима је и Србија, немају ниједан јавни документ или одредбу која се бави овом проблематиком, а самим тим не постоји ни основни облик едукације о овом загађивачу. Невладина организација „Carpe Noctem“ је прво удружење у Србији које за примарни циљ деловања има борбу против светлосног загађења. Удружење чине млади, вредни и амбициозни људи из редова наставног особља и студената Природно-математичког факултета, Универзитета у Новом Саду, али и студената са других факултета УНС, као и грађани Новог Сада и становници осталих делова Србије. Научноистраживачке и научно-популарне активности које удружење спроводи имају за циљ јачање истраживачког капацитета удружења и подизање свести научне заједнице и грађанства о светлосном загађењу. Посебан акценат у научним истраживањима и едукацији стављен је на употребу не само економски и енергетски ефикасне расвете, већ и еколошке облике расвете који не нарушавају биодиверзитет заштићених подручја, што је у сагласности са циљевима одрживог развоја Уједињених нација (Циљ 7 - Обезбедити приступ поузданој, одрживој и модерној енергији за све; Циљ 11 – Учинити градове и</p>	<p>НЕ прихвата се</p> <p>У овом тренутку не постоје званични подаци о светлосном загађењу на која би се позвали у овом делу текста. Иако, сигурно, представља врсту загађења о којој ће се више пажње посветити у наредном периоду, нема могућности да се прихвати ова иницијатива и уради поглавље о светлосном загађењу</p>

	<p>остала насеља инклузивним, сигурним, еластичним и одрживим; Циљ 13 - Предузети хитне мере за борбу против климатских промена и њихових утицаја). Кроз научноистраживачке и научно-популарне активности удружење настоји да истраживање и популаризацију тематике светлосног загађења подигне на виши ниво, чиме би АП Војводина постала прва регија у Србији у којој се раде оваква истраживања, и лидер у подршци развоју савремених научних идеја. Значај истраживачких активности, додатно је подупрт чињеницом да стручњаци најављују да ће се на нивоу Европске Уније у блиској будућности дефинисати основне одреднице за борбу против светлосног загађења, а како је Србија у процесу приступања и усклађивања са законима ЕУ, закон против светлосног загађења је неминовност и за нашу државу.</p> <p>Додатни коментари: Чланови удружења „Сapre Noctem“ су спремни да ангажују све своје истраживачке капацитете и пруже свесрдну помоћ у писању поглавља о светлосном загађењу.</p> <p>Искрено се надамо да ћете узети у разматрање наш предлог и да ће План развоја АП Војводине 2022-2030. бити први документ у Србији који анализира стање и даје предлоге за митигацију негативних последица овог облика загађења животне средине.</p>	
<p>Марјан Урекар, ФТН Заштита животне средине, стр. 60 Потребно је искористити могућност да се кадровски и технички појачају капацитети и институције које су одговорне за заштиту животне средине.</p> <p>Предлог измене: Потребно је искористити могућност да се кадровски и технички појачају капацитети и институције које су одговорне за заштиту животне</p>	<p>Увођење дигиталног концепта Индустрије 4.0 (IoT, 5G, AI), омогућило би праћење у реалном времену потрошње и квалитета воде, буке, загађења ваздуха, мониторинг за отпадне воде, квалитет земљишта, климатске и микроклиматске услове и промене, јонизујуће зрачење, управљање опасним отпадом и заштитом заштићених природних добара, праћење животиња.</p>	<p>Прихвата се</p>

средине, попут дигиталног концепта Индустрија 4.0 који омогућава удаљено праћење и контролу свих релевантних параметара.		
Ливиа Леринц Кираљ, Сента Заштита животне средине, 56. стр. Предлог измене: фабрика шећера “ТЕ –ТО” у Сенти је у стечају, већ годинама је затворена.		Прихвата се
Горан Римац Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај Поглавље 1.5 Климатске промене, стр. 36 Европска комисија је стратегијом „Европа 2020“ у области климатских промена дефинисала следеће циљеве: - Смањење емисије гасова са ефектом стаклене баште (GHG, енг. Greenhouse gas) за најмање 20% у поређењу са 1990. годином, односно за 30% уколико се створе услови; - Повећање удела обновљиве енергије у укупној потрошњи енергије на 20%; - Повећање енергетске ефикасности за 20%.	У питању је само ажурирање података у односу на досадашње, односно навођење новоусвојених циљева.	Прихвата се

<p>Предлог измене: У Европској унији је усвојен обавезујући циљ да се емисије гасова са ефектом стаклене баште до 2030. године смање за 55% у односу на ниво из 1990. године, као и да Европска унија буде климатски неутрална до 2050. године. Потписивањем Софијске декларације о Зеленој агенди за Западни Балкан 10. Новембра 2020. године, уговорне стране Енергетске заједнице, међу којима и Србија, обавезале су се да ће заједно са ЕУ радити на циљу да до 2050. године Европа буде климатски неутралан континент, као и да своје законе ускладе са климатским законом ЕУ, када га ова унија усвоји.</p>		
КОМЕНТАРИ ПРИСТИГЛИ НАКОН ИСТЕКА РОКА ЈАВНИХ КОНСУЛТАЦИЈА		
<p>ИНФРАСТРУКТУРА Бранислава Зубић, ПС за енергетику, грађевинарство и саобраћај Енергетска инфраструктура, стр. 4, 3. пасус: Позитивни трендови у области коришћења ОИЕ указују да су подстицајне, тзв. fid-in тарифе, допринеле да се покрену велике инвестиције у ОИЕ. Од планираних 1.092 MW нових електрана до 2020, fid-in тарифе су подстакле реализацију 800 MW (од чега је 514 MW изграђено и са статусом</p>	<p>страна 4. 3. пасус: наведено је да је на основу феед-ин тарифа изграђено 800 MW, а наведено је $514+304=814$ MW, па би требало кориговати текст да има смисла страна 11: производњу нафте и природног гаса на територији РС врши НИС ад Нови Сад, а не Србијагас</p>	<p>Прихвата се</p>

<p>повлашћеног произвођача, а у изградњи је 304 MW). Ипак, подаци о уделу ОИЕ указују да постојећи систем подстицаја ипак није довео до испуњења постављених циљева.</p> <p>страна 11, 12 и 13 (испод дијаграма, слике, табела): Извор: ЈП „Србијагас“, Нови Сад</p> <p>Предлог измене: страна 4. 3. пасус: не располажем тачним подацима па не могу да напишем како би текст требало да гласи, али требало би боље објашњење дати за 800/818 MW</p> <p>страна 11, 12 и 13 (испод дијаграма, слике, табела): Извор: НИС ад, Нови Сад</p>		
<p>ИНФРАСТРУКТУРА Иван Јовановић ПС за енергетику, грађевинарство и саобраћај Поглавље: Саобраћај на унутрашњим пловним путевима</p>	<p>Предложене измене: Река Сава има статус међународног пловног пута. Пловна је на целој дужини у Србији до ушћа у Дунав (210,8 км), од чега Војводину захвата у дужини од 160км. На делу тока од 0км до 81км има категорију Va, на делу тока од 81 км до 176км категорију IV, на делу тока од 176км до 196 км категорију III, а на делу тока од 196 км до 210+800 км категорију IV. Због недовољног одржавања и улагања пловни пут реке Саве је веома запуштен, како у одржавању минималних габарита, тако и у његовом обележавању. Услови за пловидбу на одређеним секторима су неповољни.</p> <p>Река Тиса је међудржавни водни пут са Мађарском у IV категорији пловности. Кроз АП Војводину протиче дужином од 164 км. На реци Тиси је Уредбом о одређивању међународних и међудржавних водних путева („Сл. гласник РС“, бр. 109/2016 и 68/2019) оглашена слободна међународна пловидба. Критични сектори односе се на оштре кривине и димензије бродске</p>	<p>Прихвата се</p>

	<p>преводнице на брани у Новом Бечеју, коју би требало продужити, да би била усклађена са захтевима категорије IV водног пута.</p> <p>Река Бегеј је међудржавни водни пут са Румунијом. Каналисан је и водним режимом интегрисан у Хидросистем Дунав-Тиса-Дунав. За бродове је плован у III категорији пловности у дужини од 31км.</p> <p>Река Тамиш је државни водни пут који читавим током протиче територијом АПВ. Категорисан је за пловидбу чамаца.</p>	
--	--	--

Тема јавних консултација	Дефинисање приоритетних циљева и мера		
Датум	18. октобар - 8. новембар 2022. године		
Место	Република Србија/АП Војводина		
Технике јавних консултација	Прикупљање писаних коментара путем образаца постављених на интернет страници www.planrazvojaapv.rs и платформи Е-консултације www.ekonsultacije.gov.rs		
МУЛТИКУЛТУРНА ВОЈВОДИНА ПО МЕРИ ГРАЂАНА	Ко је унео предлог/примедбу/сугестију?	Коментар/примедба/сугестија	Одговор на коментар /сугестију - прихваћен/није прихваћен (уз образложење)
Циљ 1. Делотворне, ефикасне, доступне и приступачне здравствене и социјалне услуге које омогућавају квалитетнији животни стандард и здраве стилове живота свих становника АПВ	UN WOMEN	Предлог да се мали измени назив циља: Делотворне, ефикасне, доступне и приступачне здравствене и социјалне услуге које омогућавају квалитетнији животни стандард, побољшање јавног здравља и здраве стилове живота свих становника и становница АП Војводине	Прихваћено
	UN WOMEN	Убацити у опис циља:	Прихваћено

		Према Светској здравственој организацији, предуслови доброг здравља су чист ваздух, стабилна клима, адекватна вода, санитација и хигијена, безбедно коришћење хемикалија, заштита од радијације, добре пољопривредне праксе, очување природе и слично.	
Мера 1.1. Јачање система за сузбијање негативних демографских трендова и унапређење популационе политике	UN WOMEN	Предлог за измену назива мере: Унапређење институционалног одговора на негативне демографске трендове и популациону политику	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се обрише подциљ пошто није релевантан за област: 5.6 Повећати употребу иновативних технологија, посебно информационих и комуникационих технологија, како би се промовисало оснаживање жена.	Прихваћено
Мера 1.2. Обезбеђење приступачне и свеобухватне социјалне сигурности свих грађана и грађанки на територији АПВ	UN WOMEN	Предлог да се преформулише назив мере на: Обезбеђење доступних и приступачних услуга социјалне заштите свим грађанима а и грађанкама на територији АП Војводине	Прихваћено
Мера 1.3. Обезбеђење приступачне и свеобухватне здравствене заштите свих грађана и грађанки на територији АПВ	ПС за здравство	Измена назива мере: Допринос АП Војводине у обезбеђењу приступачне и свеобухватне здравствене заштите свих грађана и грађанки на територији АП Војводине	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог је да се наведе и шта ће се предузети у циљу унапређења секундарне здравствене заштите, као и на који начин ће се подржати локалне самоуправе за унапређење примарне здравствене заштите. Да ли треба поменути и Институт за јавно здравље Војводине, који је важан за бригу о јавном здрављу?	Одбачено – Образложење: У тексту је наведено који су највећи пројекти за унапређење просторних услова и опремљености у припреми. Генерално у целом систему су огромне потребе да се одржавају објекти и да се занавља застарела опрема. Средства се додељују

			<p>установама на сва три нивоа здравствене заштите на јавним конкурсима које објављује секретаријат. Што се тиче примарне здравствене заштите унапређење просторних услова и опремљености није у надлежности локалних самоуправа од последњих измена закона о здравственој заштити 2019. године од када је овај сегмент у надлежности покрајинског секретаријата, тако да ће се и у ове установе сасвим сигурно улагати средства из буџета АПВ, такође на конкурс секретаријата. Секретријат је дао предлог за индикатор за праћење улагања, појединачно за сваки ниво здравствене заштите.</p> <p>Институт за јавно здравље не треба посебно издвајати.</p>
	UN WOMEN	Предлог да се размотри укључивање и медицине рада	Одбачено – Образложење: Превише детаљан приступ.
	UN WOMEN	Предлог да се подциљ 3.7 обрише јер га нема у опису мере.	Одбачено – Образложење: Институт за јавно здравље у оквиру програма који се финансира из буџета АПВ управо спроводи програмске задатке (Унапређивање здравствене писмености популације – „Знањем до здравих избора“ и

			Унапређивање менталног здравља породице – „Подршка од самог почетка”) који се односе на овај подциљ тако да га не треба брисати.
	UN WOMEN	Предлог да се подциљ 5.6 обрише јер га нема у опису мере.	Прихваћено
Мера 1.4. Обезбеђивање услова за повећање доступности спорта и рекреације свим грађанима и грађанкама АПВ	UN WOMEN	Предлог да се преформулише реченица која почиње са Стратешко опредељење.	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се убаце подаци по полу уколико постоје.	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се пасус који почиње Спорт је делатност од посебног значаја.... пребаци као уводни пасус	Одбачено – Уводни пасус се односи на то шта предложена мера подразумева.
Циљ 2. Успостављено доступно, приступачно и функционално образовање, као и целоживотно учење усклађено са потребама тржишта рада, које подржава критичко и аналитичко размишљање, иновативност и изазове технолошког развоја	Драган Бабић	Деца су наше богатство, ако њих немамо не треба нам развој за наредни период...Просвета нам је ужас, свака Школа ради различито, из различитих уџбеника...итд тако да ту нема напретка. Тест за прваке није међан 25 год!!! Замислите колико смо се ми променили за 25 год и које технологије су настале у задњих 25 год? Час да траје мање од 45 мин, струки ћу препустити колико тачно.Цртање и сликање на Апп а не на блоку.Поред писања састава продукција видео садржаја кроз популарне Апп, такође и музике. Учење правих и корисних ствари а не колика је годишња количина падавина у неком месту... Снимити предавања и пуштати на часу а наставник да даје задатке како би се то применило, схватило и вежбало.	Одбачено – Наведене сугестије не спадају у надлежност покрајинских органа и обухват Плана развоја АПВ
	UN WOMEN	Предлог се код Индекса родне равноправности убаца детаљнија анализа индекса.	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се статистика разврста по полу уколико је могуће	Прихваћено
Мера 2.1. Јачање улоге АПВ у процесима креирања и спровођења јавних политика и закона у области			

образовања, науке, технолошког и целоживотног учења у сврху јачања система образовања усмереног на развој и примену критичког и аналитичког размишљања			
Мера 2.2. Развој и унапређење образовне инфраструктуре и приступ ресурсима			
Мера 2.3. Унапређење запошљивости младих и стварање подстицајног окружења за стицање квалификација и развој компетенција и иновативности младих			
Циљ 3. Висок квалитет и ефикасност високог образовања и научноистраживачке делатности прилагођени стварању потенцијала за убрзан развој и технолошки напредак АП Војводине	Маја Сокић, РАВ	Избацили реченицу у којој пише назив приоритетног циља, као сувишну.	Прихваћено
	UN WOMEN	Где је могуће, разврстати податке по полу	Прихваћено
Мера 3.1. Континуирано подизање квалитета високог образовања применом резултата заснованих на врхунској науци и примени дигиталних технологија			
3.2. Спречавање одлива свршених студената кроз обезбеђење компатибилности студијских програма са потребама привреде	UN WOMEN	Убацили у други пасус: Поред тога, требало би радити на осмишљавању посебних мера за привлачење младих жена и мушкараца из друштвено осетљивих група за похађање виших нивоа студија.	Прихваћено

3.3. Развој и унапређење научноистраживачке инфраструктуре, услова за рад и материјалног положаја истраживача у високообразовним и научноистраживачким институцијама	Маја Сокић, РАВ	Предлог да се део мере који се односи на инфраструктуру пребази у меру 2.2 где се обрађује инфраструктура образовних институција. Проблем материјалног статуса тј. положаја истраживача је проблем који треба идентификовати и разрадити документима нижег хијерархијског нивоа од Плана развоја АПВ. Предлог да се ова мера обрише, али да се део о инфраструктури задржи и премести у област образовања.	Одбачено - Проблем људских ресурса у истраживањима је на првом месту и ако се не поправи материјални статус истраживача ускоро нећемо морати ни правити планове за област науке и истраживања, посебно у областима које носе технолошки развој државе. Ово је примарна ствар и мора стојати у плану развоја.
3.4. Обезбеђивање услова за јачање интернационалне научне сарадње и сарадње науке са привредом			
Циљ 4. Унапређен утицај културе, наслеђа и стваралаштва на креирање друштвених вредности и кохезије	UN WOMEN	Предлог да се на у наставку првог пасуса дода следеће: Додатно, културни изрази у разним облицима – биоскоп, сценска уметност, визуелне уметности, књижевност, дизајн – утичу на перцепцију родних односа у друштву, историјски и у савременом времену, па самим тим утичу и на родну равноправност, а овај утицај може бити директан или индиректан. Кроз културне садржаје се може утицати на разградњу стереотипа, на преиспитивање родних улога у друштву, на указивање на лошији положај жена, посебно жена из маргинализованих друштвених група, као и на друге феномене, укључујући и оне који могу да ограниче могућности жена и мушкараца да делују у свом културном контексту.	Прихваћено
Мера 4.1. Јачање система и установа културе, заштитита културног наслеђа и посебности културног диверзитета			
Мера 4.2. Унапређење културног стваралаштва, продукције и приступачности културе грађанима			

Мера 4.3. Подршка дигитализацији културе и културног наслеђа			
ВОЈВОДИНА- МЕСТО ВИСОКОГ ЖИВОТНОГ СТАНДАРДА	Ко је унео предлог/примедбу/сугестију?	Коментар/примедба/сугестија	Одговор на коментар /сугестију - прихваћен/није прихваћен (уз образложење)
Циљ 5. Стварање подстицајног амбијента за развој ММСПП сектора и иновација	Драган Бабић	Као прво, основно и једино, подстицај да има прво домаћа фирма јер у времену које долази, намеће се ПЛАНСКА привреда из 20. века.	Одбачено – Представља дискриминацију, регулисано је Законом о додели државне помоћи као и Уредбом о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности.
	UN WOMEN	Убацити линк извора за анализу предузетништва и ММСП и социјалног предузетништва -Убачене две нове реченице са извором	Прихваћено
	UN WOMEN	Тражено појашњење могућности повећања удела радне снаге у сектору СЕ -Убачена два нова пасуса са изворима података	Прихваћено
Мера 5.1. Подршка за развој иновација и стартап екосистема у АПВ			
Мера 5.2 Очување постојећих фирми и радних места и развој стабилних и предвидивих финансијских и нефинансијских подстицаја за развој ММСПП (микро, мала, средња предузећа и предузетници) сектора	UN WOMEN	Предлог за преформулисање Очување на Унапређење рада	Делимично прихваћено јер унапређење и очување нису исто, нова формулација: Очување и унапређење постојећих радних места и компанија и развој стабилних и предвидивих финансијских и нефинансијских подстицаја за развој ММСПП (микро, мала, средња предузећа и предузетници) сектора

Мера 5.3. Умрежавање привредних актера са образовним институцијама у циљу стварања оспособљене радне снаге прилагођење потребама привреде	Драган Бабић	Имамо све е-мејл адресе привредних субјеката. Blockchain технологијом и паметним уговорима осигурајмо квартално анкету око потребних радних места. Према томе планирати које профиле у школству имати као приоритет а самим тим имамо податак и регионално како не би долазило до већих миграција. Имамо предвиђање од привреде шта фали од радне снаге а министарство просвете да покуша да задовољи потражњу.	Одбачено – увођење таквих врста технологија није у обухвату Плана развоја АПВ.
	UN WOMEN	Предлог за преформулисање мере: Подстицање умрежавања привредних актера са образовним и научним установама у циљу едукације и унапређења знања, прилагођених потребама привреде.	Прихваћено
	UN WOMEN	У тексту који се односи на NEET младе предложено да се анализирају млади по полу, као и и друге друштвено осетљиве групе.	Одбачено – У наведеном извору постоје само подаци који су убачени у текст
Мера 5.4. Развој социјалног предузетништва			
Циљ 6. Повећана конкурентност пољопривреде кроз подстицање одрживог управљања ресурсима и заштите животне средине, уз побољшање квалитета живота у руралним подручјима и смањење сиромаштва	Драган Бабић	Фокусирати се на производњу већих количина на мањем простору уз сто мање ресурсе и енергију - aquaponia. Производимо рибу и биљке. На око 200м2 пластеника ЈЕДНОКРАТНИМ улогом од око 30.000 еур, годишње се добије финалног производа око 1000 кг шарана и око 8.000кг парадајза. Не загађујемо земљу, можемо да узгајамо у којем год делу земље желимо јер не зависимо од квалитета обрадиве површине. Све производе откупити у задругама и производити финалне производе. Другачијом обрадом земље, повећати проценат хумуса у истом.	Одбачено – План развоја је документ најширег обухвата и не обухвата ниво активности.
	Бојана Шашић, Воде Војводине	Убацити у прву реченицу: Просторним планом Републике Србије, Регионалним просторним планом АП Војводине	Прихваћено
	Бојана Шашић,	Убацити пасус који се тиче шумских засада:	Прихваћено

	Воде Војводине	<p>Подизањем шумских засада у виду пољозаштитних и ветрозаштитних појасева формирала би се мрежа у циљу заштите ораница од негативног утицаја ветра и побољшали би се остали климатски услови (повољан утицај на микроклиму, позитиван утицај на водни капацитет земљишта, смањен негативан утицај ветра на процес испаравања и на процес еолске ерозије и одношења површинског слоја земљишта чиме би се повећала продуктивност пољопривредне производње). Појасеве треба формирати и на свим земљиштима чије коришћење за пољопривредну производњу не даје одговарајуће резултате, или је њихово коришћење у ту сврху неисплативо.</p> <p>Изменама Закона о пољопривредном земљишту омогућено је да се пошумљавају све класе пољопривредних земљишта, чиме су створене могућности за подизање оваквих појасева у АП Војводини.</p>	
	UN WOMEN	<p>Део текста који гласи: „...веће ангажовање женске радне снаге, нарочито у пословима где се захтева прецизност и стрпљење и високи квалитет радова (производња поврћа, расада, семена).“</p> <p>Требало би да се избрише део од нарочито у пословима..., јер представља типичан стереотип да су жене пожељна радна снага тамо где се захтева прецизност и стрпљење и тиме се стављају и у контекст јефтине радне снаге.</p>	Прихваћено
	UN WOMEN	<p>Уместо женске радне снаге убацити: укључујући све групе које су недовољно заступљене, као што су жене уопште, младе жене и мушкарци и сл)</p>	Прихваћено
	UN WOMEN	<p>Уместо веће ангажовање женске радне снаге у руралним крајевима убацити: , посебно жена на селу као носитељки пољопривредних газдинстава.</p>	Прихваћено

<p>Мера 6.1. Одрживо коришћење природних ресурса у пољопривреди уз прилагођавање климатским променама</p>	<p>Бојана Шашић, Воде Војводине</p>	<p>Убацили делове који се тичу шумских засада: -Успостављање еколошки оптималнијих односа између пољопривредних, водопривредних и шумских површина, пошумљавањем нископродуктивних ораница и других пољопривредних земљишта угрожених ерозијом. Шуме имају посебан значај за животну средину, а у тим оквирима и за унапређење плодности земљишта, у првом реду, заштитом пољопривредних усева од дејства ветра. -Ублажавање последица загађења ваздуха прашином (еолска ерозија, кретање пољопривредних машина и опреме по сувом земљишту, транспорт и примена неких врста минералних ђубрива, жетвени радови и сл.), подизањем вишередих заштитних појасева, правилним избором врста отпорним на аерозагађења. -Заштита природних или полуприродних енклава (баре, мочваре, шумарци, забрани, шушњари и сл.), умрежавање пољопривредног и водног земљишта у разне видове заштитног зеленила (шумски пољозаштитни појасеви, антиерозионе, односно водозаштитне живице, међе и друга природна станишта дивље флоре и фауне дуж пољских путева, каналске мреже, речних токова и сл.), сходно конфигурацији терена, хидролошким условима, начину коришћења земљишта и сл. -Повећање површина под шумом у оквиру пољопривредног и водног земљишта повољно утиче на хидролошка својства земљишта. Шумско земљиште има знатно више пора у својој унутрашњој грађи у односу на земљиште изван шуме. На тај начин шумско земљиште формира читав комплекс међусобно повезаних пора које имају способност бржег продирања, примања, задржавања и кретања воде.</p>	<p>Прихваћено</p>
	<p>Младен Петреш, ПС за пољопривреду,</p>	<p>Убачен део о здравственој безбедности хране</p>	<p>Прихваћено</p>

	водопривреду и шумарство		
	UN WOMEN	Код циљева и подциљева Одрживог развоја 2030, убацити подциљ: 5.a - Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Прихваћено
Мера 6.2. Повећање конкурентности и тржише усмерености пољопривреде уз подршку нових технологија	UN WOMEN	Код циљева и подциљева Одрживог развоја 2030, убацити подциљ: 5.a - Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Прихваћено
Мера 6.3. Унапређење капацитета за спровођење политика: заштите биља, ветеринарске и безбедности хране	Младен Петреш, ПС за пољопривреду, водопривреду и шумарство	Обрисати меру, део текста о здравственој безбедности хране пребацити у меру 1	Прихваћено
Мера 6.4. Унапређење услова и квалитета живота за опстанак газдинстава на селу и привлачење младих за живот у селу	UN WOMEN	Предлог да се реченица која се доноси на економски положај жена преформулише на следећи начин: Неопходно је побољшање економског положаја и статуса жена које живе у сеоским подручјима и чине једну од најрањивијих група, у погледу животног стандарда, приступа услугама и запослености, посебно старије жене на селу.	Прихваћено
	UN WOMEN	Преформулисати реченицу за рурални туризам: Развој руралног туризма доприноси унапређењу економских потенцијала жена са села за бављење туризмом, као и запошљавању радно неактивних и теже запошљивих категорија становништва.	Прихваћено

	UN WOMEN	Код циљева и подциљева Одрживог развоја 2030, убацити подциљ: 5.а - Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Прихваћено
Мера 6.5. Унапређење позиције пољопривредника у систему ланца вредности	UN WOMEN	Предлог да се преформулише назив мере: Унапређење положаја пољопривредника и пољопривредница у систему ланца вредности	Прихваћено
	UN WOMEN	Код циљева и подциљева Одрживог развоја 2030, убацити подциљ: 5.а - Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Прихваћено
Циљ 7. Одрживи туризам у мултикултуралној Војводини	Кармен Маријановић	Државним инвестицијама би се могао реализовати пројекат, где би повезали грађевинце, архитекте, суграђане и смислити туристички екосистем - највише потенцијала по мом мишљењу има град Апатин. Туристичке могућности су ту огромне и уз финансијску подршку би се лако подигао животни стандард на основу туризма. Због околине и земље што ту пружа, ту би могао бити будући пословни центар, нове градње (блоковска насеље, насеља монтажних кућа), модернизано - то омогућава и сва та равница за брзо и лаку градњу те реновирање неких историјски битних објеката. Пример: крстарење Дунавом, сафари екскурзије по националном парку, изградња хотела у центру града, уређење плажа, градски музеј, едукативна тура кроз пивару, организована ловска друштва, водни спортови, организовани евенти за разне групе и генерације током целе године, изградња викенд кућица, концерти...	Одбачено – План развоја је документ најширег обухвата и не обухвата ниво активности.

		Идеја безброј, само укључити праву екипу стручњака, направити добар план и кренути у акцију. Вратили би живот и људе у Апатин, пружили здрав живот, промовисали Србију на глобалном нивоу, привукли туристе из целог света који би се одушевили природним бисерима који се ту нуде. Прелепо би било само да има новца да се покрене све на боље!	
Мера 7.1. Развој приступачне и зелене туристичке инфраструктуре у Војводини	UN WOMEN	Предлог да се додају још две ставке код обавезних елемената: 5.Увођење зеленог/еколошког индекса у планску документацију и поступак одобрења изградње туристичке инфраструктуре 6.Унапређење квалитета јавних простора у свим урбаним срединама посебно оцењеним у односу на инклузивност, уродњеност и безбедност	Прихваћено
Мера 7.2. Подршка креирању и промоцији одрживе туристичке понуде (производа)	UN WOMEN	Код туристичких производа где су наведене манифестације, коментар: Предлажемо да се наведу и културне манифестације – Стеријино позорје, Палићки фестивал, Салон архитектуре у НС, Калеидоскоп културе, Фестивал дечијих позоришта у Суботици и слично.	Делимично прихваћено– Није потребно набрајати све културне манифестације, наведене културне манифестације као туристички производ без набрајања
	UN WOMEN	Иако су стратешки пројекти већ дефинисани, било би сјајно уколико би могло да се размисли и о улагањима у мање развијена подручја, сеоски и еко туризам	Одбачено – С обзиром да би се то више слагало са мером 3, како би се планирало у локалним самоуправама.
Мера 7.3. Успостављање концепта паметног туризма - Унапређење људских ресурса, управљање и дигитализација у туризму			
Циљ 8. Развијена сопствена ИКТ решења која имплицирају развој едукативног капацитета институција система и интензивирање коришћења дигиталних решења у свакодневном животу друштва	UN WOMEN	Предлог да се убаце подаци за АП Војводину и по полу	Прихваћено– где постоје доступни подаци

	UN WOMEN	<p>За пасус: ИКТ је родно равноправни систем који свим родовима осигурава једнак приступ свим радним местима, једнак третман у развоју каријере и тиме потпуну равноправност. Исто се односи и на све маргинализоване групе, попут националних или конфесионих мањина и особа са инвалидитетом. Ово је систем који у потпуности омогућава креативни развој.</p> <p>Коментар: Ово није исправна тврдња имајући у виду да у ИКТ има изразитих родних разлика у нивоу знања, приступу технологијама и сл., као и да није јасно како су маргинализоване групе укључене и какве користи имају од тога. Предлог је да се овај део преформулише.</p>	<p>Делимично прихваћено – Остаје се при тврдњи, није све преформулисано, већ је додата реченица:</p> <p>Неопходна је подршка друштва да се подигне ниво знања свих група и то перманентном едукацијом у овој области иначе друштво неће моћи да функционише у будућности јер ћемо сви заједно ући у дигитални јаз у односу на друге земље.</p>
Мера 8.1. Развој и унапређење едукативног система у правцу тржишне оријентације и успостављање парадигме едукације окренуте учеснику за подршку развоју ИКТ еко система	UN WOMEN	<p>У наставку реченице: Према општем мишљењу, ова ситуација је настала јер ИКТ сектор расте брже од образовног система који не може да одговори на све већу потражњу за квалификованом радном снагом додати: ,па због тога треба укључити ИКТ стручњаке/иње у креирање образовних програма и спровођење наставе.</p>	Прихваћено
	UN WOMEN	<p>Предлог да се дода реченица: У том смислу, планираће се мере којима се подстиче веће учешће девојчица и жена у ИКТ, укључујући девојчице и жене из маргинализованих друштвених група (подстицаји за образовање, преквалификација за ИКТ сектор, посебно жена из маргинализованих друштвених група, програми развоја ИТ компетенција за жене и слично).</p>	Прихваћено
	UN WOMEN	<p>У наставку реченице: Ове активности се могу реализовати и кроз различите стимулације покрајинске администрације које би биле усмерене ка запошљавању младих кадрова на пројектима из</p>	Прихваћено

		области ИКТ у циљу развоја сопствених решења у мањим и недовољно развијеним локалним самоуправама додати: ,као и кроз различите мере усмерене на образовање, доквалификације и преквалификације припадника и припадница маргинализованих друштвених група.	
Мера 8.2. Развој и унапређење инфраструктуре за развој ИКТ еко система	UN WOMEN	Предлог да се избаци подциљ 5а. Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Одбачено – Остаје због дела који се односи на приступ власништву свим облицима својине
Мера 8.3. Развој и унапређење е услуга и свих дигиталних структура намењених грађанима и фирмама базираним на сопственим решењима	UN WOMEN	Предлог да се на крају прве реченице дода: ,интензивирање коришћења дигиталних решења у свакодневном животу са циљем обезбеђивања добробити за све грађане и грађанке.	Прихваћено
	UN WOMEN	Уколико постоје подаци, представити како грађани и грађанке оцењују портал еУправа и могућност коришћења услуга. Додато: На преко 360 локација у 150 градова и општина сви грађани могу бесплатно да преузму параметре за двофакторску аутентикацију (eID) и на тај начин користе услуге електронске управе (https://euprava.gov.rs/postanite-egradjanin) Путем услужног аутопута органа до данас је размењено 5.300.000 службених докумената, а на Порталу еУправе регистровано је 960.000 корисника, заказано је 1.300.000 термина за лична документа, а преко „Бебе“ пријављено до 190.000 беба. добродошли у светски информациони систем . Тиме је Србија сврстана у групу десет земаља које су највише напредовале у дигитализацији јавне управе, поставши најбоља у региону и међу првих 40 од 193 земље света.	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се на крају последњег пасуса дода реченица:	Прихваћено

		Ово је потребно урадити у широком партиципативном процесу, у који морају бити укључени корисници и кориснице из свих друштвених група, како би овај развој био прилагођен потребама својих крајњих корисника и корисница.	
	UN WOMEN	Предлог да се избаци подциљ 5а. Спровести реформе како би жене добиле једнака права на економске ресурсе, као и приступ власништву и контроли над земљиштем и осталим облицима својине, финансијским услугама, наследству и природним ресурсима, у складу са националним законима	Одбачено – Остаје због дела који се односи на приступ власништву свим облицима својине
	UN WOMEN	Предлог да се обрише циљ 11 са свим наведеним подциљевима	Одбачено – Пошто информационо-комуникационе технологије стварају паметне градове
Циљ 9. - Развој и обезбеђивање високог квалитета услуга у дигиталном окружењу као и професионалне јавне управе која ће допринети остваривању права свих грађана и грађанки и значајно допринети економској стабилности и повећању животног стандарда			
Мера 9.1. Унапређење ефикасности и делотворности рада јавне управе	Кармен Маријановић	Данашња технологија омогућава лако повезивање света и људи међусобно. Што се може добро искористити за постављање дигиталних портала преко којих се могу у општини објављивати информације битне за грађане и пружити им прилику, да су у току са свим дешавањима те да имају могућност суделовати при одабирању нових ствари које ће се одвијати у општини. Најбитније је људима дати право гласа, а имати тим стручњака који ће коначно допринети најбољој могућности за одређену сврху.	Одбачено – Наведене сугестије се односе на ниво јединица локалних самоуправа и не спадају у обухват Плана развоја АПВ.
Мера 9.2. Повећање транспарентности, етичности и одговорности рада јавне управе,	Драган Бабић	Увођење blockchain технологије.	Одбачено – увођење таквих врста технологија није у обухвату Плана развоја АПВ.

непосредне комуникације са грађанима и учешћа грађана у процесима планирања и одлучивања			
	UN WOMEN	код набрајања „Како би мера имала жељени ефекат активности ће бити усмерене на:...”, убацити још једну тачку: - Редовно информисање јавности о свим аспектима рада јавне управе.	Прихваћено
Мера 9.3. Унапређење ефикасности и ефективности рада јединица локалне самоуправе	UN WOMEN	У наставку реченице „Обједињавањем и анализом наведених података створиће се предуслови за заједничко обављање послова више јединица локалне самоуправе, допринеће се развоју као и унапређењу пружања јавних услуга кроз модел међуопштинске сарадње и јавно-приватног партнерства“ додати: чиме ће се допринети побољшању услова за приступ јавним услугама свим грађанима и грађанкама, укључујући и из осетљивих друштвених група.	Прихваћено
ДИГИТАЛНА И ПРОСТОРНО ПОВЕЗАНА ВОЈВОДИНА	Ко је унео предлог/примедбу/ сугестију?	Коментар/примедба/сугестија	Одговор на коментар /сугестију - прихваћен/није прихваћен (уз образложење)
Циљ 10. Креирани услови за развој одрживе енергетике	Драган Бабић	Смањити ПДВ на ТНГ јер је еколошки и чистији енергент. Развој ЦНГа, инфраструктуре за исту. Водоник је најчистији извор енергије. У УК има делова земље где се греју на водоник а искоришћена је инфраструктура од природног гаса. Котлови за грејање који ће енергент трошити водоник (немачки Viessman и холандска Remeha су их већ развили).	Одбачено – сугестија не спада у надлежност АП Војводине и обухват Плана развоја АПВ
Мера 10.1. Повећање употребе обновљивих извора енергије	Драган Бабић	Под хитно променити услове за прозјумера јер је овај начин демотивисајући за становништво да	Одбачено – сугестија не спада у надлежност АП Војводине, Влада

		постављају соларне панеле на кровове.	Србије је донела уредбу која регулише услове за прозјумере
Мера 10.2. Унапређење праксе рационалне употребе енергије			
Мера 10.3. Развој подстицаја за остваривање одрживе енергетике			
Мера 10.4. Употреба информационих технологија као подршка развоју енергетског сектора			
Циљ 11. Унапређен еколошки одржив и интегрисан транспортни система АПВ са развијеним системима паметног управљања	UN WOMEN	Унапређење еколошког, одрживог и интегрисаног транспортног система доступног свим грађанима и грађанкама у АПВ са развијеним системима паметног управљања	Одбачено - Подразумева се да је транспортни систем доступан свима под условима, који су дефинисани законском регулативом (без обзира на пол).
	UN WOMEN	Предлог да се подаци разложе по полу	Прихваћено
	Драган Бабић	Бесплатан јавни превоз на CNG (производи га пољопривреда у Војводини) а сви остали ће радије ићи на посао бесплатним превозом него сопственим аутомобилом (или неки симболични износ за карту). Градити метро или шински транспорт у градовима је веома скупо.	Одбачено – сугестија не спада у надлежност АП Војводине, јединице локалне самоуправе управљају јавним превозом на својој територији
Мера 11.1. Равномерни регионални развој кроз унапређење инфраструктуре	UN WOMEN	Предлог да се назив мере преформулише: Обезбеђивање равномерног регионалног развоја кроз унапређење саобраћајне инфраструктуре	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог је да се на крај једног пасуса дода следеће: На пример, посебно ће се водити рачуна о потребама родитеља са децом, као што је приступачност за децу у колицима, прилази предшколским и школским објектима прилагођени за довожење деце, о потребама жена и мушкараца који користе јавни превоз у смислу да су аутобуска стајалишта прилагођена за брз и безбедан долазак и приступ	Одбачено - није био циљ да се наводи нити један пример, већ да се истакне значај једнакости.

		услугама социјалне заштите и другим услугама, објектима за рекреацију, о приступачности јавног превоза мушкарцима и женама са инвалидитетом, о развоју путне инфраструктуре према ромским насељима и слично.	
	UN WOMEN	Предлог да се на крај у текст дода следеће: Такође, неопходно је прикупљати и анализирати податке на локалном нивоу, како би се препознале потребе жена и мушкараца, посебно из осетљивих друштвених група у саобраћају и након тога осигурали модалитети транспорта који су прилагођени препознатим потребама.	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се на крај овог пасуса дода следеће: Неопходно је радити на развојном планирању на повезивању руралних, периферних и урбаних области, са циљем повећавања доступности приступа особама из руралних и периферних делова градским срединама, посебно женама и особама из осетљивих друштвених група.	Прихваћено
Мера 11.2. Развој система паметног управљања саобраћајем			
Мера 11.3. Развој интегрисаног транспорта и логистичких центара	UN WOMEN	Предлог да се дода следеће: У склопу управљања људским ресурсима и стручног усавршавања запослених, осигурати стручно усавршавање жена, као и равномерну заступљеност мушкараца и жена у логистичким центрима.	Одбачено - Реченицом није фаворизован ниједан пол.
Мера 11.4. Развој еколошког, паметног и одрживог саобраћајног система	UN WOMEN	Предлог да се ово дода следећа реченица: Неопходно је прописати и посебне локалне мере којима се жене, као и припадници и припаднице различитих друштвено осетљивих група подстичу на коришћење електричних возила у циљу задовољавања својих потреба у приступу локалним услугама и слично.	Прихваћено

	UN WOMEN	Из описа мере није јасно како је она повезана са 3.б.	Прихваћено – избачен подциљ
Мера 11.5. Унапређење планских, стратешких и научних докумената за развој саобраћаја	UN WOMEN	Предлажемо да ова мера гласи: Унапређење примене стратешких, програмских и планских докумената у области саобраћаја у АПВ	Прихваћено
	UN WOMEN	Предлог да се дода: Саобраћајне студије морају да буду уродњене, као и да имају посебне мере намењене женама, као и мушкарцима и женама из осетљивих друштвених група.	Прихваћено
Мера 11.6. Унапређење нивоа безбедности саобраћаја	UN WOMEN	Наш предлог је да се укључе информације о броју погинулих по полу (мушкарци жене, дечаки девојчице, младићи девојке), уколико постоје, и да се наведе да ли се ради о директним или индиректним учесницима у саобраћају (возачи, сувозачи, пешаци, колатералне жртве, бициклисти, ...итд). Ови подаци дају јаснију слику и профил жртава.	Одбачено - Овде је дат основни приказ стања безбедности саобраћаја, који је упоређен са подацима ЕУ и даје неку основну слику везану за посматрану територију и становнике те територије. Свакако, детаљни статистички извештаји обрађују податке по полу, категорији учесника и сл.
	UN WOMEN	Уколико се у горњем тексту измени и специфично помену дечаки/девојчице, младићи/девојке, или додају и рањиве категорије (жене, особе са инвалидитетом и старија лица) онда би и овде то требало прилагодити	Одбачено - Деца и млади су термини који се користе као посебне категорије у свим документима безбедности саобраћаја и односе се на старосну групу 0-14 и 15-30 година. И остале рањиве категорије су значајне за праћење, али АПВ ставља нагласак на наше најмлађе грађане, без обзира на пол.
	UN WOMEN	Можда је боље да се каже смањивање за одређени %, овако делује да је прихватљиво да погине 50 људи Наш предлог је да овај део гласи:	Одбачено- Оптимистички сценарио би представљао да годишњи број погинулих на милион становника

		Очекивана циљана вредност је да годишњи број погинулих мушкараца и жена на милион становника у АПВ у циљној 2030. години падне на вредност 50, односно да се просечан годишњи број настрадалих дечака и девојчица, младића и девојака посматрано за период 2021-2030, смањи за 50% у односу на просек за претходни десетогодишњи период.	у АПВ у циљној 2030. години падне на 50% тренутне вредности, односно да се просечан годишњи број настрадале деце и настрадалих младих посматрано за период 2021-2030, смањи за 50% у односу на просек за претходни десетогодишњи период.
	UN WOMEN	Подциљ 11.б није обухваћен у опису па се не чини релевантним	Прихваћено
ЗЕЛЕНА ВОЈВОДИНА ОТПОРНА НА КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ	Ко је унео предлог/примедбу/сугестију?	Коментар/примедба/сугестија	Одговор на коментар /сугестију - прихваћен/није прихваћен (уз образложење)
Циљ 12 Квалитетна животна средина са очуваним природним вредностима и одрживим коришћењем ресурса, отпорна и прилагођена на измењене климатске промене	Драган Бабић	Дугорочно сви добијамо бесплатном заменом смедереваца са инвертер климама. Пример: 100.000 домаћинстава (што је око 20% у Војводини) да избаци Смедеревац и грејање на угаљ а да убаци инвертер је инвестиција од 30.000.000 еур једнократно. Износ "узети" од такси које се наплаћују а које иду за неке друге инвестиције. За све веће зграде, државне институције грејање на водоник. https://hydrogen-central.com/remeha-first-ever-commercial-hydrogen-boiler-ready-field-testing/ https://hydrogen-central.com/hydrogen-sector-calls-boilers-hydrogen-ready-2026-uk/ Пример 12,00 рсд/кг+ПДВ је износ таксе еко накнаде за уља и мазива а која се наплати у износу око 3.500.000.000кг (увоз+производња у Србији) X 0,1 еур/кг=350 МИЛ ЕУР Замислите још све остале таксе које се наплаћују а како се користе....	Одбачено – сугестија не спада у надлежност АП Војводине и обухват Плана развоја АПВ

	UN WOMEN	Предлог да се у називу циља уместо климатске промене напише климатске услове	Прихваћено
Мера 12.1. Унапређивање стања животне средине отпорне и прилагодљиве на измењене климатске промене	UN WOMEN	Предлог да се преформулише назив мере: Унапређивање стања животне средине и њене отпорности и прилагодљивости на измењене климатске услове	Прихваћено
Мера 12.2. Одговарајуће управљање отпадом и рационално коришћење ресурса	Драган Бабић	Увођењем IoT у све контејнере, подземне контејнере итд и рационално прављење руте прикупљања смећа. Тренутно возило иде редом извуче пола контејнера на појединим местима, негде 20% попуњености. Продуктивност им је лоша.	Одбачено – сугестија не спада у надлежност АП Војводине и обухват Плана развоја АПВ, јединице локалних самоуправа руководе комуналним предузећима
Мера 12.3. Унапређење система финансирања животне средине у складу са приоритетним циљевима заштите животне средине и поштовањем принципа “загађивач плаћа”	Драган Бабић	Хајде да направимо прво канализацију, пречишћиваче вода а онда градимо паметне градове итд. Само да поштујемо приоритете. Не могу да верујем колико су неусклађена ЈП, ураде пут, па га онда копају да би поставили цеви канализације или за гас итд. У 21. веку ми немамо канализацију.	Одбачено – коментар се не бави темом која се обрађује у мери.
Мера 12.4. Унапређење мониторинг и информационог система и механизма контроле загађености животне средине			
Мера 12.5. Јачање институционалних капацитета, међусекторско повезивање и сарадња и подизање свести и нивоа образовања у погледу квалитетне животне средине и биодиверзитета	UN WOMEN	Предлог да се преформулише назив мере: Јачање институционалних капацитета, међусекторско повезивање и сарадња, подизање свести и унапређења знања у погледу квалитетне животне средине и биодиверзитета	Прихваћено

ПЛАН РАЗВОЈА
АП ВОЈВОДИНЕ
2023-2030.